

KÖLCSEY FERENC GIMNÁZIUM

1063 Budapest, Munkácsy Mihály utca 26.

Telefon: +36-1-311-4684, Fax: +36-1-312-1459

E-mail: titkar@kolcsey-bp.hu Web: www.kolcsey-bp.hu

Helyi tanterv

Magyar nyelv és irodalom
emelt szintű
érettségire készítő csoport
11. évf.

Irodalom
Emelt szintű érettségi előkészítő órák
11. évfolyam

Heti óraszám:2
Hét:36
Összes óraszám:72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kronológia, művelődéstörténeti korszakok Verstan	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Irodalomtörténeti korszakok a XIX. századig Az irodalom elemzési modelljei-szerző-, mű - és befogadásközpontú iskolák	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábban tanultak rendszerezése, kiegészítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Korstílusok időhatárai. Társadalmi háttérük. Jellemzőik. Műnemek, műfajok az egyes korszakokban. Verselési rendszerek, sorfajták. A szabad vers megszületése. A rím, rímfajták a hangok egyezése alapján. Stilisztikai eszközök. Elemzési modellek. Szemiotika, hermeneutika, befogadásközpontú iskolák.	A tanuló – átismétli, rendszerezi a korábban tanultakat; – alkalmazza a gyakorlatban a verstani ismereteket; – képes különbséget tenni kötött, félszabad és szabad szöveg között; – érti a rímek stilisztikai hatását – feltárja a szövegek jelentéshálóját – több megközelítési mód használatára képes	<i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás. <i>Vizuális kultúra:</i> korstílusok jellemzői <i>Történelem:</i> história és művelődéstörténet összefüggései <i>Művészetek, művészeti ágak, esztétikai ismeretek</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	irodalomtörténet, korstílus, stílusirányzat, stílusjegy, sorfajták, strófaképletek, ütemhangsúlyos és időmértékes formák, szabad vers, tiszta rím, asszonánc, kancsal rím.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A XIX. század második felében és a XX. században született világirodalmi művek vizsgálata mindhárom műnemben. Összehasonlítás társzművészeti alkotásokkal.	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Alapvető irodalmi műfajok és formák.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A művek problémafölvetései Műértelmezések többféle megközelítésből.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Ajánlott művek és szempontok: Ny. V. Gogol: <i>A revizor</i> (a komédiaírási hagyománykövetése és megújítása); Molnár Ferenc: <i>Játék a kastélyban</i> (a „jól megcsinált színdarab” technikája, a komédiaírási hagyománykövetése és megújítása); E. Ionesco: <i>A kopasz énekesnő</i> (az abszurd és a groteszk a színházban); S. Beckett: <i>Godot-ra várva</i> (az abszurd és a groteszk a színházban); A. Miller: <i>Az ügynök halála</i> (a modern kor „tragédiái”) Örkény István: <i>Pisti a vérzivatarban</i> (történelmi groteszk) Spiró György: <i>Koccanás</i> (az abszurd és a groteszk a színházban) Lírai és epikai alkotások a korszakból	A tanuló – megismerkedik néhány műértelmezéssel, állásponttal; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), filmet, képzőművészeti tárlatot, stb. és közös elemzéssel értékeli az adott alkotást, – képes kapcsolódási pontokat találni, elemzési javaslatokat tenni – alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.	<i>Etika; Filozófia:</i> filozófiai irányzatok a 19. és 20. században. <i>Dráma és tánc:</i> színházművészet, a mű színrevitele különböző felfogásokban. <i>Informatika, könyvtár:</i> tájékozódás színházi előadásokról, adaptációkról. <i>Művészetek</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	polgári dráma, analitikus dráma, abszurd és groteszk, elemzési lehetőségek stilisztikai, esztétikai, filozófiai, irodalomelméleti kifejezési módjai	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Világirodalom – az európai epika a romantika után (19. sz. második fele)	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Romantika és realizmus, hőstípusok (pl. karrierista hős, a felesleges ember, a hivatalnok), regényciklus, analitikus regény;	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző világlátású művekben megjelenített témák, élethelyzetek értelmezése, a megjelenített erkölcsi, világképi és esztétikai problémák mérlegelése és értékelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A realista és naturalista epika jellemzői (esztétikai elvek, tematika, látásmód, stílus- és formajegyek) a 19. század	A tanuló – felismeri a romantika és realizmus együtthatását,	<i>Vizuális kultúra; Ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus más művészeti ágakban.

közepétől; a prózaepika újításai (nézőpontok, síkváltások, időszerkezet, polifónia; új műfaji változatok) a kis- és nagyepikában. Ajánlott művek: <i>Gogol: Pétervári elbeszélések</i> <i>Tolsztoj: Anna Karenina ; Kreutzer-szonáta;</i> <i>Goncsarov: Oblomov;</i> <i>Turgenyev: Tavaszi vizek;</i> <i>Flaubert: Bovaryné;</i> <i>Maupassant: A Szépfüű ; novellák</i>	folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőit; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után; – beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből; – alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Realizmus, naturalizmus, tolsztojizmus, regényciklus,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom a 19. század második felében , a századvég	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Arany János, Jókai Mór életműve, Mikszáth Kálmán novellisztikája, egy (kis)regénye, novellaelemzések.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A 19. sz. második fele magyar irodalmának áttekintő megismertetése: sajátosságok, néhány jellemző tendencia. (Petőfi és a népiesség továbbhatása, a líra alakulása, a századvég novellisztikájának néhány darabja). Mikszáth alkotói portréjának közvetítése, alkotásmódjának jellemzői, a novellaelemző készség fejlesztése, a mikszáthi történeteszöveg megfigyelése, egy regény sok szempontú megközelítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A 19. század második felének magyar irodalmából néhány szerző és mű(részlet) ismerete. Népies nemzeti és modern irány. A századvég és századelő novellisztikája (műelemzési lehetőségek, pl. <i>Gozsdu, Petelei, Gárdonyi, Tömörkény, Bródy Sándor</i> műveiből). Mikszáth elbeszélésmódjának jellemzői egy regény alapján (<i>Különös házasság</i> pl.)	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját; – megismeri a Petőfi és Ady közti líra helyzetét, Reviczky, Komjáthy szerepét; – a századvég novellisztikájának néhány darabját értelmezve fejleszti	<i>Etika:</i> Mikszáth műveiben felvetett erkölcsi kérdések megvitatása, pl. a kapcsolatok világa, törvény és lelkiismeret. <i>Filozófia:</i> a léte vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése,

	novellaelemzési készségét; – ismeri Mikszáth helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; képes egy regényének sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló novellaértelmezésre.	a Mikszáth-regény/ek topológiája.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	népies nemzeti irányzat, epigon, anekdotikusság, adoma, egyenes, függő és szabad függő beszéd.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom – a Nyugat		Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	A klasszikus modernség néhány irányzata és alkotója, a századvég magyar irodalma.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az európai és magyar irodalmi hagyományok és modernség irányainak összevetése, konfliktusai. A kozmopolitizmus és patriotizmus kérdésfelvetései. Annak felismerése, hogy a magyar kultúra sokszínű törekvések együttese. Érvelő bemutatás: a <i>Nyugat</i> jelentősége a magyar kultúrtörténetben. Értse egy folyóirat felépítését, tudjon benne tájékozódni.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
A <i>Nyugat</i> mint folyóirat és mozgalom; szerkesztési elvek, szerkesztők, kritikusok, nemzedékek; célkitűzések; filozófiai és stílusirányzatok hatása, megismertetése. Ajánlott művek: <i>Karinthy Frigyes: Így írtok ti;</i> novellák; <i>Csáth Géza</i> -novellák; <i>Krúdy Gyula: Szindbád</i> (részletek); <i>Füst Milán</i> -versek; <i>A feleségem története</i> ; <i>Kosztolányi Dezső: Esti Kornél</i> ; <i>Babits Mihály: A gólyakalifa</i> ; <i>Móricz Zsigmond</i> -novellák <i>Márai Sándor: Egy polgár vallomásai</i> ; <i>Németh László: Gyász v. Iszony</i>	A tanuló – felismeri a <i>Nyugat</i> jelentőségét a magyar kultúrtörténetben; alkalmazza a nemzedék-korszakolást későbbi tanulmányai során; – megismer a törzssanyagon kívüli szerzőket és műveket; – gyakorolja a művek elemző olvasását.	<i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió más művészeti ágakban. <i>Filozófia:</i> életfilozófiák, időproblémák.	

Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemző kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája (pl. <i>Esterházy Péter: Esti</i>).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, irodalmi paródia, intertextualitás.	